Příloha k protokolu o SZZ č.

Vysoká škola: **Pedagogická fakulta JU**

Katedra českého jazyka a literatury

Datum odevzdání posudku: **20. května 2011**

Diplomant: **Lenka VRZÁKOVÁ**

Aprobace: **čeština – němčina /SŠ**

Recenzent*]
Vedoucí*] diplomové práce
PhDr. Štěpán Balík

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE
Jazyková analýza naučné prózy

Diplomantka se ve své práci zabývá *Knihami hospodářskými* Kryštofa Fischera, jehož dvoudílná latinská příručka (1679 a 1684) byla do českého jazykového kontextu uvedena v roce 1705 a 1706 Janem Barnerem, jedním z překladatelů *Svatováclavské bible*. Vzhledem k rozsáhlému materiálu se autorka soustředila pouze na tři traktáty: „O rybách a rybnících“, „O pivováru“ a „O vinicích“. Jakkoliv je Fischerův text poučný, didaktický, plný návodů, nejedná se podle ní o text dogmatický, neboť barokní spisovatel ve svém díle několikrát zdůraznil, že dobrý hospodář dbá leckdy letitých a praxí ověřených místních zkušeností (např. str. 73).

Přestože předmětem diplomové práce je především analýza lexikální roviny zmíněných tematických okruhů, Lenka Vrzáková neopomíná podat čtenáři základní informace o barokní literární produkci, kulturním přínosu jezuitského řádu a Fischerově a Barnerově životě a díle. Zároveň je v práci věnována pozornost dosavadní sekundární literatuře o barokním písemnictví, a zvláště pak stejnojmenné diplomové práci Evy Mostové.

Lenka Vrzáková je poučeným průvodcem, který čtenáře provází textem, jenž z hlediska dnešního vnímatele, nespecialisty na barokní písemnictví, leckdy ztrácí ze své srozumitelnosti. Diplomantka však svým přehledným výkladem a komentářem dobových termínů vrací *Knihám hospodářským* zašlou živost. Autorka je s to s odstupem a s vtipem komentovat dobové výrazy a reálie.

Všímá si rovněž z dnešního pohledu nesamozřejmých detailů. Upozorňuje např. na skutečnost, že již v 17. století lovení ryb bylo rovněž zábavou. Podobně zasvěceně komentuje záležitosti týkající našich vodních vlků (tj. štik). Překvapivým zjištěním je pro posuzovatele této práce i nepříznakovost výrazu *lichva*. Diplomantka připomíná také poučné příběhy, jimiž Fischer svůj text koření, a činí tak výklad o hospodářských zásadách atraktivní.

Pozitivně hodnotím i celkovou charakterizaci jazyka daného textu, která je v případě lexikální analýzy nezbytná. Vhodnou metodou při sémantickém rozboru excerpovaných jednotek se jeví rovněž využití etymogických slovníků a slovníku Jungmannova. Přínosem práce je slovníček hospodářských pojmů, který je vhodně strukturován podle jednotlivých tematických okruhů. Autorka zde předvádí s odkazy na vlastní text práce podrobnou sémantickou analýzu. Dokládá například, že *psí dny* označují horké parné dny bez deště na konci července a v srpnu (39, 47, 108), a tedy, že znamenají pravý opak dnešního významu sousloví *psí počasí*.

Vzhledem k vysoké úrovni předkládané práce, jsou mé výtky spíše okrajového rázu. Co se týče záležitostí pravopisných, měla by diplomantka zvážit, zda se v případech, pokud výrazy *tak, tedy, tím* nenásledují bezprostředně po spojce, pokaždé jedná jen o slabý poměr

důsledkový (viz např. 21, 22, 23 aj., 72, 73, 75, 77). Chybějící interpunkci v případě poměru stupňovacího (117) či tzv. „překlepy“ (29: *klado**u,a**by* – bez mezery, 29: *Byzanc**ie**, Jana XIII* – bez tečky, 43 (v poznámce): *dro**bn**pou mouku*) recenzent považuje za záležitosti efemérního charakteru.

Z hlediska věcných připomínek mohu diplomantce posloužit pouze několika drobnými radami. Substantivum *kmín* je, jak uvádí Machek (podle autorčiny zkratky: ESM 2001: 262) a podrobněji Bartůšek (Josef Bartůšek: *Tisíc let židů v českých zemích a čeština*. Židovská ročenka 1969 / 1970, str. 57), vychází z hebrejského *kammón*. K víceslovnému pojmenování *kozí salát* lze uvést Machkův závěr: „Mnohé rostliny mají názvy kozí brada, kozí list.“ Důvody jsou různé, ne vždy jasné – většinou hodnocení *kozí* s sebou přináší nařčení z méněcennosti (ESM 2001: 286). Příčinou by mohl být i nepříjemný zápach, jak je tomu u *kozlíku lékařského* neboli *valeriány* (Podrobněji: Václav Machek: *Česká a slovenská jména rostlin*. Praha. Nakladatelství československé akademie věd 1954, str. 224). Určitou nedůslednost spatřuji ve slovníkové části v zařazení adjektiva *půlnoční* – „severní“ (58, 61, 108), ale pominutí *východnímu a **polednímu** slunci* – „jižnímu“ (71). V případě zmínky o excerpovaných slovesech v závěru by bylo možné konstataci doplnit o poznatky týkající se produktivního typu *kupovat*.

Celkově lze konstatovat, že diplomová práce pokládá solidní základ k možnému budoucímu komentovanému vydání Fischerova díla. Diplomová práce má vysokou úroveň a rád ji doporučuji k obhajobě.

Návrh na klasifikaci diplomové práce: **v ý b o r n ě**

podpis recenzenta diplomové práce

V Českých Budějovicích 20. května 2011

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	Dobře	nevyhověl